

کاربرد برنامه‌ریزی خطی فازی در بهینه سازی بارزداشی و جایه‌جایی تولید

رحمت الله هوشمند^{*}، حسین سیفی^{**} و ولی الله طحانی^{***}

دانشکده مهندسی، دانشگاه شهید چمران

دانشکده فنی، دانشگاه تربیت مدرس

دانشکده برق و کامپیوتر، دانشگاه صنعتی اصفهان

(دریافت مقاله: ۱۳۷۴/۷/۳ - دریافت نسخه‌نهایی: ۱۳۷۵/۳/۲۲)

چکیده - در این مقاله روش مناسبی برای کنترل شرایط اضطراری سیستم‌های قدرت ارائه می‌شود. بدین منظور و بر اساس یک روش جدید، مبنی بر برنامه‌ریزی خطی فازی، بهینه‌سازی بارزداشی به همراه جایه‌جایی تولید^۱ (LSGR) ارائه شده است. تابع هدف این مسئله بهینه‌سازی، از مقادیر کاهش بارهای سیستم و جایه‌جایی تولید نیز و گاهها تشکیل شده است. قیدهای مسئله مذکور، محدودیتهای حاکم بر متغیرهای سیستم قدرت‌اند. با توجه به عدم قطعیت ضریبهای تابع هدف و قیدهای، و همچنین دقیق نبودن اکثر کرانه‌های بالا و پایین متغیرها، استفاده از برنامه ریزی خطی فازی منطقی‌تر به نظر می‌رسد. با در نظر گرفتن فرکانس شبکه به عنوان یک متغیر اساسی و استفاده از مدل بارهای الکتریکی، مسئله بهینه سازی مورد نظر بر اساس روش بهینه سازی فازی حل شده است. نتایج حالت‌های مختلف بهینه سازی قطعی^۲ و فازی^۳ مسئله مذکور که حاصل شبهه سازی بر روی یک سیستم نمونه است ارائه شده است. مشاهده می‌شود که با استفاده از روش بهینه‌سازی فازی از یک طرف، به مدل واقعی سیستمهای قدرت نزدیکتر شده و از طرف دیگر، مقدار تابع هدف نسبت به روش بهینه‌سازی قطعی کاهش می‌یابد.

Application of Fuzzy Linear Programming in Optimal Load Shedding and Generation Reallocation Problem

R. Hooshmand, H. Seifi, and V. Tahani

Department of Electrical Engineering, Shahid Chamran University, Ahvaz

Department of Electrical Engineering, Tarbiat Modarres University, Tehran

Department of Electrical and Computer Engineering, Isfahan University of Technology

ABSTRACT- In this article, an effective method to control a power system during emergency conditions is presented. Based on Fuzzy Linear Programming (FLP), a new technique is developed to solve the Load Shedding and Generation Reallocation (LSGR) optimization problem. The objective function consists of terms of load curtailments and deviations in generation schedules. The constraints are power system variables

* استادیار ** دانشیار *** دانشیار

فهرست علامت	
ولتاژ ثابت	اندازه ولتاژ شین نام
درصد کل بار وابسته به قدرت ثابت	اندازه ولتاژ نامی شین نام
ضریب مشخصات فرکانس هر بار	مقدار تپ ترانسفورماتور نام
ضریبهاي ثابت تابع هدف بيشينه اختلاف زاويه ولتاژ شينهای آن \bar{J}	فرکانس شبکه
اپراتور تغییرات جزیی	تعداد شينهای شبکه
مقدار کمینه هر متغیر	تعداد زنراتورهای شبکه
مقدار بيشينه هر متغیر	اندازه و زاويه عضو \bar{J} از ماتریس ادمیتانس
Δ	درصد کل بار وابسته به
min	امیدانس ثابت
max	درصد کل بار وابسته به
V_i	توان اکتیو و راکتیو تولیدی
V_{LBi}	یک ژنراتور
δ_i	توان اکتیو و راکتیو هر بار در شينهای شبکه
t_i	توان اکتیو و راکتیو تزریقی
F	در هر شین
NB	توان اکتیو و راکتیو تنظیم
NG	شدہ هر ژنراتور
Y_{ij}, θ_{ij}	توان اکتیو و راکتیو نامی هر بار در شينهای شبکه
P_z, q_z	توان اکتیو نامی هر ژنراتور
P_c, q_c	ضریب تنظیم \bar{J} هر ژنراتور

limitations. The objective function and constraints coefficients are uncertain, thus it is more appropriate to use fuzzy linear programming. Considering the network frequency as an essential variable, and using the electrical load model, a fuzzy environment is prepared to solve more realistically and successfully the LSGR optimization problem. The results of various cases of fuzzy and crisp modes of the problem are demonstrated. It will be observed that the application of the FLP on one hand, will provide a more realistic model of power systems, and on the other hand, will cause a reduction in the values of the objective function.

محاسبات است. در مراجع [۱، ۲، ۵] کنترل فرکانس به عنوان یک متغیر اساسی در روند بهینه سازی مطرح نشده است. همچنین مدل بارهای الکتریکی در مراجع [۱، ۳، ۴] در نظر گرفته نشده است. اما علاوه بر این مسائل، همه روش‌های قبل دارای مشکلات مشترکی‌اند. یکی از این مشکلات، مشخص نبودن مقدار دقیق ضربهای تابع هدف است که هیچ معیار کلی و دقیقی برای انتخاب این ضربهای وجود ندارد. به عبارت روشنتر، برای تصمیم گیرنده بسیار مشکل خواهد بود تا نحوه ارتباط بین مقادیر بارزدایی و جابه‌جایی تولید در تابع هدف را بیان کند. همچنین اکثر کرانه‌های بالا و پایین محدودیتها مسئله بهینه سازی، از قطعیت کاملی برخوردار نیستند. به طور نمونه، تعیین دقیق حدود بالا و پایین ولتاژ شینهای سیستمهای قدرت مشکل است. بنابراین در مدل‌سازی، طبیعی است تا این عدم قطعیت و یا نادقتی حدود را با استفاده از اعداد فازی برطرف کنیم. در نتیجه مناسب است که مسئله بهینه سازی خطی مذکور را به شکل برنامه ریزی خطی فازی، با ضربهای تابع هدف و قیدهای فازی در نظر گرفت و حل کرد.

در این مقاله کاربرد برنامه ریزی خطی فازی برای حل مسئله بهینه سازی بارزدایی و جابه‌جایی تولید همراه با مدل بارهای

۱- مقدمه

از جمله مشخصه‌های شرایط اضطراری در سیستمهای قدرت، می‌توان از کاهش فرکانس و ولتاژ شینهای شبکه، اضافه بار شدن تجهیزات شبکه نظیر خطوط انتقال، ترانشهای قدرت و ژنراتورها نام برد [۱]. یکی از توابع مهم در مراکز دیسپاچینگ ^۵، برای کنترل سیستمهای قدرت در شرایط اضطراری، بارزدایی و جابه‌جایی تولید نیروگاهها است. با توجه به اینکه بارزدایی شبکه باعث نارضایتی مصرف کنندگان و از طرف دیگر، جابه‌جایی در تولید نیروگاهها باعث خروج سیستم از حالت کارکرد اقتصادی می‌شود، بایستی سعی کرد تا میزان بارزدایی و جابه‌جایی تولید به مقدار کمینه خود کاهش یابد. پس می‌توان نتیجه گرفت که مسئله مذکور یک روند بهینه سازی را به همراه خواهد داشت که تابع هدف آن، مقادیر بارزدایی شبکه و جابه‌جایی تولید نیروگاهها، و قیدهای مسئله بهینه سازی مذکور، محدودیتهاي متغیرهای شبکه است. تا کنون روش‌های متفاوتی برای حل قطعی مسئله بارزدایی و جابه‌جایی تولید ارائه شده است [۱-۵]. در بعضی از روش‌های قبلی [۶-۷] بااستفاده از برنامه ریزی غیر خطی، مسئله مورد نظر مدل شده است که این، خود مستلزم حجم زیاد و زمان طولانی

ارائه شده است که همان مشکلات روش ارائه شده در مرجع [۱۱] را به همراه دارد. اما روش مناسبی در سال ۱۹۹۱ در مرجع [۶] ارائه شده است که مدل MFLP را با کلیه ضریب‌های فازی، برای قیدهای مساوی و نامساوی حل کرده است. در این روش، برخلاف کلیه روش‌های قبلی، تعداد قیدهای نامساوی مدل مذکور ثابت باقی مانده ولی قیدهای تساوی فازی، به دو برابر آن در مدل نهایی تبدیل شده است. در این مقاله، این روش با جزئیات بیشتری بیان می‌شود. در بخش پنجم هم، روش حل جدیدی برای مسئله LSGR و بر پایه برنامه‌ریزی خطی فازی مذکور ارائه می‌شود و برتریها و مزایای این روش نسبت به حل قطعی آن بیان خواهد شد.

۳ - برنامه‌ریزی خطی فازی با توابع هدف چندگانه
همانگونه که در بخش قبلی اشاره شد، در این مقاله مسئله بارزدایی و جابه‌جایی تولید بر اساس روش‌های بهینه‌سازی قطعی و فازی مطالعه می‌شود. با توجه به اینکه در مرجع [۶] روش مناسبی برای بهینه‌سازی فازی بیان شده است در این بخش، خلاصه این روش ارائه می‌شود.

۱-۳- ارائه مدل مورد نظر

در ابتدا مدل مطلوب را به صورت زیر در نظر می‌گیریم:

$$\begin{aligned} \text{Min}_X \quad & \tilde{Z}_j = \tilde{C}_j \cdot X \quad j = 1, \dots, K \\ & \text{به طوری که} \\ (I) \quad & \begin{cases} \tilde{a}_i \cdot X \leq \tilde{b}_i & i = 1, \dots, m \\ \tilde{a}_i \cdot X = \tilde{b}_i & i = m + 1, \dots, n \end{cases} \end{aligned}$$

که در رابطه فوق، بردار X بیانگر بردار L بعدی متغیرهای تصمیم گیری، بردارهای \tilde{C}_k تا \tilde{C}_L بردارهای ضریب‌های توابع هدف \tilde{Z}_1 تا \tilde{Z}_k ، بردار \tilde{a}_i ، i امین سطر از ماتریس ضریب‌های قیدها و نهایتاً \tilde{b}_i هم اعداد فازی سمت راست قیدهایست. ضریب‌های رابطه (۱) اعداد فازی ذوزنقه‌ای هستند. در حالت کلی، یک عدد فازی ذوزنقه‌ای m به صورت چهارتایی ($m^L, m^U, \sigma_m^L, \sigma_m^U$) مشخص می‌شود که پارامترهای آن بیانگر تابع عضویت ذوزنقه‌ای^۷، طبق شکل (۱)

الکترونیکی، تغییرات فرکانس شبکه و دیگر قیدهای اساسی شبکه ارائه می‌شود. به این منظور در ابتدای بخش دوم، روش‌های برنامه‌ریزی خطی فازی به طور اجمالی بررسی می‌شود. در بخش سوم روش مناسب حل مدل‌های برنامه ریزی خطی فازی با کلیه ضریب‌های تابع هدف و قیدهای فازی بیان می‌شود [۶]. در بخش چهارم نحوه تشکیل مسئله بارزدایی و جابه‌جایی تولید ارائه می‌شود. دلایل استفاده از برنامه‌ریزی خطی فازی همراه با چگونگی استفاده از روش بهینه‌سازی فازی (ارائه شده در بخش سوم) در مسئله مذکور، در بخش پنجم بیان می‌شود. نهایتاً در بخش ششم، نتایج شبیه‌سازی مدل‌های برنامه ریزی خطی قطعی و فازی بر روی یک سیستم آزمون با یکدیگر مقایسه شده است. مشاهده می‌شود که مقدار تابع هدف در روش بهینه‌سازی فازی از روش بهینه‌سازی قطعی کمتر است. علاوه بر این، مشخص می‌شود که کاربرد بهینه‌سازی فازی در مسئله بارزدایی و جابه‌جایی تولید اجازه می‌دهد تا مدل واقعی سیستمهای قدرت به نحو مناسبتری تحلیل شود.

۲ - مروری سریع بر روش‌های برنامه‌ریزی خطی فازی^۸ (MFLP)

بعد از ارائه تئوری مشهور مجموعه‌های فازی [۷]، زاده و بلمن ایده تضمیم گیری در محیط فازی را ارائه دادند [۸] که این مقاله، پایه و اساس کارهای بعدی محققان است که اولین این کارها، توسط آقای زیمرمن [۹] و به منظور بهینه‌سازی فازی و بر اساس برنامه ریزی خطی انجام گرفته است. در این میان، روش‌های متفاوت و متنوعی، در زمینه برنامه‌ریزی خطی با کلیه ضریب‌های فازی ارائه شده است که از آن جمله می‌توان به کارهای [۶ و ۸-۱۲] اشاره کرد. در مرجع [۱۰]، روشی برای حل MFLP با کلیه ضریب‌های فازی ارائه شده که در نهایت مدل به شکل یک برنامه ریزی پارامتری تبدیل شده است. در این روش قیدهای تساوی در مدل در نظر گرفته نشده است. اسلونتسکی [۱۱] روش دیگری را برای حل MFLP ارائه داده است که مشابه روش قبل، قیدهای تساوی در نظر گرفته نشده است. همچنین تعداد قیدهای نامساوی در مدل برنامه‌ریزی نهایی، به دو برابر قیدهای نامساوی مدل فازی تبدیل می‌شود که این روش برای مسائل با قیدهای زیاد، نامناسب است. در سال ۱۹۸۹ در مرجع [۱۲] روش دیگری

از هدست آمده و در نتیجه:

$$\begin{aligned} g_j^{(1)} &= C_j \cdot X^{*(1)}, \dots, g_j^{(j)} = C_j \cdot X^{*(j)}, \\ \dots, g_j^{(K)} &= C_j \cdot X^{*(k)} \end{aligned} \quad (4)$$

که نهایتاً خواهیم داشت:

$$\left\{ \begin{array}{l} \bar{g}_j = g_j^{(j)} \\ g_j^* = \max_{i, i \neq j} (g_j^{(i)}) \\ \sigma_{g_j}^U = \text{درصدی از } \bar{g}_j - g_j^* \quad (\text{معمولًاً } 10\%) \end{array} \right. \quad (5)$$

اکنون با مشخص شدن توابع عضویت آرمان توابع هدف، چگونگی تبدیل قیدهای توابع هدف فازی به قطعی بیان می‌شود.

۲-۳ - تبدیل قیدهای فازی به قطعی

برای این منظور، ابتدا رابطه نامساوی بین اعداد فازی بیان می‌شود. تا کنون مقایسه‌های مختلفی بین اعداد فازی ارائه شده است [۹-۱۲]، که در اینجا یکی از روش‌های مناسب بیان می‌شود. برای این منظور فرض کنید که:

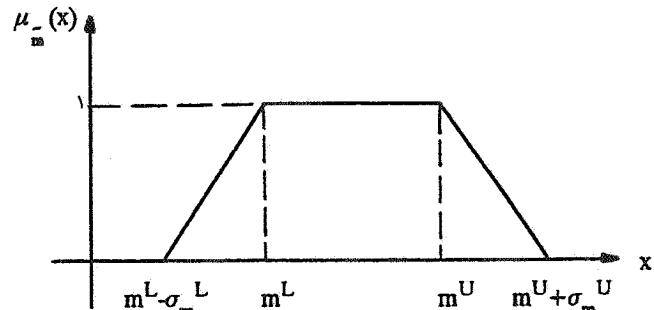
$$\tilde{a} = (a^L, a^U, \sigma_a^L, \sigma_a^U) \quad (6)$$

$$\tilde{b} = (b^L, b^U, \sigma_b^L, \sigma_b^U) \quad (7)$$

اکنون برای بیان رابطه نامساوی بین اعداد فازی \tilde{a} ، \tilde{b} و با توجه به شکل (۲) بایستی مقدار $(\inf \tilde{b} \cap \sup \tilde{a})$ را hgt (inf \tilde{b} \cap sup \tilde{a}) را تعریف کرد. تعریف ۱: مقدار hgt ، معرف بیشترین مقدار از اشتراک سمت چپ افزایشی^۹ تابع عضویت \tilde{b} ، با سمت راست کاهشی^{۱۰} از تابع عضویت \tilde{a} است که به صورت زیر محاسبه می‌شود:

$$\begin{aligned} hgt(\inf \tilde{b} \cap \sup \tilde{a}) &= \max \left\{ \frac{a^U - b^L}{\sigma_a^U + \sigma_b^L} + 1, 0 \right\} \\ &= \begin{cases} \geq 1 & \text{if } a^U \geq b^L \\ \leq 1 & \text{if } a^U \leq b^L \end{cases} \end{aligned} \quad (8)$$

تعریف ۲: درجه امکان غالب بودن^{۱۱} (PD) عدد فازی \tilde{a} از \tilde{b} به



شکل ۱ - تابع عضویت ذوزنقه‌ای عدد فازی \tilde{m}

است. در صورتی که $m^L = m^U = m$ باشد آنگاه تابع عضویت مذکور بیانگر تابع عضویت عدد فازی مثلثی خواهد بود. همچنین بایستی برای هر تابع هدف، یک آرمان^۸ بیان شود که با توجه به دقیق نبودن این مقدار، آن را به صورت عدد فازی و به شکل زیر می‌توان در نظر گرفت:

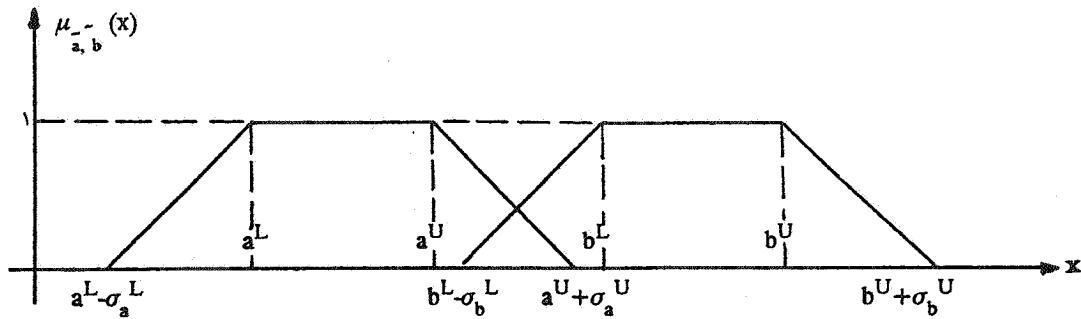
$$\tilde{g} = (\bar{g}_j, \bar{g}_j, 0, \sigma_{g_j}^U) \quad (2)$$

با توجه به اینکه هدف، کمینه کردن مقادیر توابع هدف است، حد پایین عدد فازی \tilde{g} صفر است. در صورتی که تصمیم گیرنده‌تواند پارامترهای آرمانهای فازی را معین کند، بایستی مقادیر \bar{g}_j و $\sigma_{g_j}^U$ را به گونه‌ای دیگر محاسبه کرد. برای این منظور، بایستی هر c_{jl} را به مدل رابطه^{۱۲} (۱) را با ضریبهای متوسط $(\bar{c}_{jl} + c_{jl}^U)/2$ و قیدهای (I) کمینه کرد که نهایتاً مقدار تابع هدف \tilde{g} از اخلاف $\bar{g}_j - g_j^*$ خواهد بود. همچنین $\sigma_{g_j}^U$ هم درصدی از اختلاف $\bar{g}_j - g_j^*$ (معمولًاً ۱۰٪ انتخاب می‌شود [۹]) در نظر گرفته می‌شود که \bar{g}_j معرف مقدار بیشینه تابع هدف \tilde{g}_j به ازای کلیه حلها مختلف K تابع هدف است. برای دستیابی به این منظور، ابتدا بایستی K مدل برنامه ریزی فازی زیر را با ضریبهای قطعی تابع هدف حل کرد:

$$\min_X g_j = C_j \cdot X$$

$$(I) \begin{cases} \tilde{a}_i \cdot X \leq \tilde{b}_i & i = 1, \dots, m \\ \tilde{a}_i \cdot X = \tilde{b}_i & i = m+1, \dots, n \end{cases} \quad \text{به طوری که}$$

که با حل K مدل فوق، مجموعه جوابهای $X^{*(j)}$

شکل ۲ - توابع عضویت اعداد فازی \tilde{a} , \tilde{b}

که ○ بیانگر اپراتور عملکرد ضرب فازی است. در نهایت می‌توان قیدهای (I) را به شکل قطعی زیر تبدیل کرد:

$$\begin{aligned} \tilde{a}_i \cdot X \leq \theta \tilde{b}_i &\Rightarrow \sum_i [a_{il}^L - (1-\theta) \cdot \sigma_{al}^L] \cdot x_e \\ &\leq b_i^U + (1-\theta) \cdot \sigma_{bl}^U \quad (15) \end{aligned}$$

اما برای درجه صدقیت θ می‌توان نوشت: $1 \leq \theta \leq 0$

$$\tilde{a}_i \cdot X \approx_\theta \tilde{b}_i \Rightarrow \begin{cases} \sum_i [a_{il}^U + (1-\theta) \cdot \sigma_{al}^U] \cdot x_e \\ \geq b_i^L - (1-\theta) \cdot \sigma_{bl}^L \\ \sum_i [a_{il}^L - (1-\theta) \cdot \sigma_{al}^U] \cdot x_e \\ \leq b_i^U + (1-\theta) \cdot \sigma_{bl}^U \end{cases} \quad (16)$$

۳ - ۳ - تبدیل تابع هدف فازی به قطعی و مدل نهایی
برای هر یک از توابع هدف، مشابه رابطه (۱۴) می‌توان نوشت:

$$\begin{aligned} \text{Min } \tilde{C}_j \cdot X &= \sum_i \tilde{c}_{jl} \cdot x_l = (\sum_i c_{jl}^L \cdot x_l, \sum_i c_{jl}^U \cdot x_l, \\ &\quad \sum_i \sigma_{cl}^L \cdot x_l, \sum_i \sigma_{cl}^U \cdot x_l) \quad (17) \end{aligned}$$

که در ارتباط با هر یک از توابع هدف مذکور، یک آرمان فازی $(\bar{g}_j, \bar{g}_j^U, 0, \sigma g_j^U)$ به دست می‌آید که تابع عضویت آن همراه با تابع عضویت X_j و به منظور کمینه سازی تابع هدف، در شکل (۳) آورده شده است.

اکنون با توجه به شکل (۳) می‌توان گفت که بهترین تطابق بین توابع هدف و آرمانهای مربوطه هنگامی است که درجه غالب بودن زیر پیشینه شود:

شکل زیر تعریف می‌شود [۱۳]:

$$\begin{aligned} PD(\tilde{a}, \tilde{b}) &= \max_{x,y} \min_{x \geq y} [\mu_{\tilde{a}}(x), \mu_{\tilde{b}}(y)] \\ &= \min [1, hgt(\inf \tilde{b} \cap \sup \tilde{a})] \quad (19) \end{aligned}$$

اما برای درجه صدقیت θ می‌توان نوشت: $1 \leq \theta \leq 0$

$$\tilde{a} \leq_\theta \tilde{b} \quad \text{iff} \quad PD(\tilde{a}, \tilde{b}) \leq \theta \quad (10)$$

$$\begin{aligned} \tilde{a} \approx_\theta \tilde{b} \quad \text{iff} \quad PD(\tilde{a}, \tilde{b}) \geq \theta \\ \tilde{b} \geq_\theta \tilde{a} \quad \text{iff} \quad PD(\tilde{b}, \tilde{a}) \geq \theta \end{aligned} \quad (11)$$

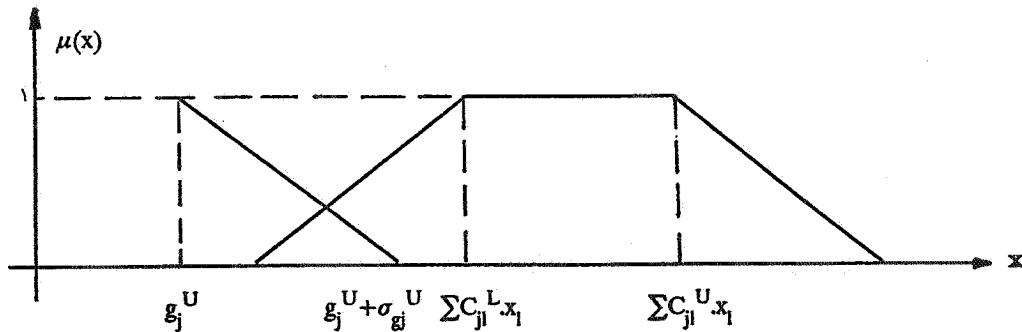
اکنون با استفاده از محاسبه مقدار $(\inf \tilde{b} \cap \sup \tilde{a})$ و $hgt(\inf \tilde{b} \cap \sup \tilde{a})$ درجه صدقیت θ به روابط نهایی زیر خواهیم رسید:

$$\tilde{a} \leq_\theta \tilde{b} \quad \text{iff} \quad a^L - (1-\theta) \cdot \sigma_a^L \leq b^U + (1-\theta) \cdot \sigma_b^U \quad (12)$$

$$\tilde{a} \approx_\theta \tilde{b} \quad \text{iff} \quad \begin{cases} b^U + (1-\theta) \cdot \sigma_b^U \geq a^L - (1-\theta) \cdot \sigma_a^L \\ a^U + (1-\theta) \cdot \sigma_a^U \geq b^L - (1-\theta) \cdot \sigma_b^L \end{cases} \quad (13)$$

حال با استفاده از روابط (۱۲) و (۱۳) می‌توان قیدهای مدل برنامه ریزی خطی (I) ارائه شده در رابطه (۱) را به قیدهای قطعی تبدیل کرد. برای این منظور می‌توان نوشت:

$$\begin{cases} \tilde{a}_i \cdot X = \sum_l \tilde{a}_{il} \cdot x_l = \tilde{a}_{i1} \odot x_1 + \dots + \tilde{a}_{il} \odot x_l = \\ = (\sum_l a_{il}^L \cdot x_l, \sum_l a_{il}^U \cdot x_l, \sum_l \sigma_{al}^L \cdot x_l, \\ \sum_l \sigma_{al}^U \cdot x_l) \end{cases} \quad (14)$$



شکل ۳ - تابع عضویت تابع هدف و آرمان آن

$$Y = \frac{X}{\sum_l c_{jl}^L \cdot x_l + \sigma_{gj}^U} \quad (21)$$

$$t = \frac{1}{\sum_l c_{jl}^L \cdot x_l + \sigma_{gj}^U} \quad (22)$$

تبديل به مدل برنامه‌ریزی خطی با پارامتر θ به صورت زیر خواهد شد:

$$\begin{aligned} \text{Min } & \sum_l c_{jl}^L \cdot y_l - \bar{g}_j \cdot t \quad j = 1, \dots, k \\ \sum_l & [a_{il}^U + (1 - \theta) \cdot \sigma_{a_{il}}^U] \cdot y_l \quad \text{به طوری که،} \\ & - [b_i^L - (1 - \theta) \cdot \sigma_{b_i}^L] \cdot t \geq 0 \quad i = m+1, \dots, n \\ \sum_l & [a_{il}^L - (1 - \theta) \cdot \sigma_{a_{il}}^L] \cdot y_l \\ & - [b_i^U + (1 - \theta) \cdot \sigma_{b_i}^U] \cdot t \leq 0 \quad i = 1, \dots, n \\ \sum_l & \sigma_{c_{jl}}^L \cdot y_l + \sigma_{gj}^U \cdot t = 1 \end{aligned} \quad (23)$$

در نهایت می‌توان گفت که با حل مسئله برنامه‌ریزی خطی فوق، مدل برنامه ریزی خطی فازی ارائه شده در رابطه (۱) قابل حل خواهد بود.

۴ - بهینه سازی قطعی بارزداشی و جابه‌جایی تولید همان‌گونه که در مقدمه عنوان شد، مسئله LSGR یک مسئله بهینه سازی خطی است که قیدهای متعددی را شامل می‌شود. تابع هدف این مسئله، مجموعه‌ای از تغییرات در تولید نیروگاهها و

$$PD(\tilde{g}_j, \tilde{C}_j \cdot X) = h_j = 1 + \frac{\bar{g}_j - \sum_l c_{jl}^L \cdot x_l}{\sigma_{gj}^U + \sum_l c_{jl}^L \cdot x_l} \quad (18)$$

این به آن معناست که می‌توان مدل برنامه‌ریزی فازی رابطه (۱) را به شکل زیر تبدیل کرد:

$$\text{Max } PD(\tilde{g}_j, \tilde{C}_j \cdot X) \quad j = 1, \dots, K$$

$$(I) \quad \begin{cases} PD(\tilde{a}_i \cdot X, \tilde{b}_i) \geq \theta & i = m+1, \dots, n \\ PD(\tilde{b}_i, \tilde{a}_i \cdot X) \geq \theta & i = 1, \dots, n \end{cases} \quad (19)$$

و با درنظر گرفتن درجه صدقیت θ و با استفاده از شکل (۳) و روابط (۱۵) و (۱۶)، نهایتاً خواهیم داشت:

$$\text{Min } \frac{\sum_l c_{jl}^L \cdot x_l - \bar{g}_j}{\sum_l c_{jl}^L \cdot x_l + \sigma_{gj}^U} \quad j = 1, \dots, K$$

به طوری که،

$$\begin{aligned} \sum_l & [a_{il}^U + (1 - \theta) \cdot \sigma_{a_{il}}^U] \cdot x_l \geq b_i^L \\ & - (1 - \theta) \cdot \sigma_{b_i}^L \quad i = m+1, \dots, n \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \sum_l & [a_{il}^L - (1 - \theta) \cdot \sigma_{a_{il}}^L] \cdot x_l \leq b_i^U \\ & + (1 - \theta) \cdot \sigma_{b_i}^U \quad i = 1, \dots, n \end{aligned} \quad (20)$$

که این مدل برنامه ریزی کسری^{۱۳}، با دو تغییر متغیر ساده زیر:

$$0 \leq \Delta P_i^{\prime} \leq (1 - \gamma_i) \cdot |\Delta P_i^{\min}| \quad (28)$$

$$0 \leq \Delta P_i^{\prime\prime} \leq \gamma_i \cdot |\Delta P_i^{\min}| \quad (29)$$

$$0 \leq \Delta P_i^{\prime\prime\prime} \leq \beta_i \cdot \Delta P_i^{\max} \quad (30)$$

$$0 \leq \Delta P_i^{\prime\prime\prime\prime} \leq (1 - \beta_i) \cdot \Delta P_i^{\max} \quad (31)$$

لازم به ذکر است که در شکل (۴)، ΔP_i معرف متغیرهای ΔPG_i ، ΔPL_i ، ΔQG_i ، b_i ، a_i و α_i است و ΔQL_i هم معرف متغیرهای c_i و d_i است. به راحتی می‌توان اثبات کرد که بهترین تقریب خطی در شکل (۴)، هنگامی است که $\beta_i = 0/5 = \gamma_i$ باشد.

۴ - تشکیل محدودیتهای بهینه سازی

کمینه کردن شکل خطی شده تابع هدف (۲۵) با در نظر گرفتن محدودیتهای زیر انجام می‌شود:

الف) محدودیت توان اکتیو و راکتیو ژنراتورها: توان اکتیو خروجی ژنراتورها توسط پاسخ گاورنر تعیین می‌شود که می‌توان آن را به صورت زیر نشان داد:

$$PG_i = PG_{set_i} - \frac{P_{R_i}}{R_i} \cdot \Delta F \quad (32)$$

که در نتیجه توان اکتیو و راکتیو ژنراتورها به صورت زیر محدود می‌شوند:

$$PG_i^{\min} \leq PG_i \leq PG_i^{\max} \quad (33)$$

$$QG_i^{\min} \leq QG_i \leq QG_i^{\max} \quad (34)$$

ب) محدودیت بارهای مصرفی: اکثر بارهای یک سیستم قدرت، داری مشخصه‌هایی هستند که به فرکانس و ولتاژ سیستم بستگی دارند و در نتیجه مدل بارهای مذکور را می‌توان به صورت زیر در نظر گرفت [۱۴]:

$$\begin{aligned} PL_i &= PL_{set_i} \cdot (1 + k_{p_i} \cdot \Delta F) \cdot \left[p_{p_i} + p_{c_i} \cdot \left(\frac{V_i}{V_{LB_i}} \right)^N \right. \\ &\quad \left. + p_{z_i} \cdot \left(\frac{V_i}{V_{LB_i}} \right)^M \right] \end{aligned} \quad (35)$$

بارهای مصرفی است که با ضربهایی با یکدیگر ترکیب می‌شوند. قیدهای این مسئله هم، شامل محدودیتهای توان اکتیو و راکتیو ژنراتورها و بارها، محدودیتهای ولتاژ و فرکانس شبکه، محدودیتهای پایداری خطوط انتقال، قیدهای پخش بار شبکه و محدودیتهای تپ ترانسها، همراه با مدل بارهای الکتریکی است.

۴ - ۱ - تشکیل تابع هدف بهینه سازی

با توجه به اینکه هدف، بهینه سازی مقادیر کاوش بارهای سیستم و جابه‌جایی تولید نیروگاههاست، در نتیجه در حالت کلی تابع هدف زیر در نظر گرفته می‌شود:

$$J = \sum_{i=1}^{NG} g_i (\Delta PG_i, \Delta QG_i) + \sum_{i=1}^{NB} l_i (\Delta PL_i, \Delta QL_i) \quad (24)$$

که در رابطه فوق، جمله اول به منظور کمینه کردن میزان جابه‌جایی در تولید نیروگاهها و جمله دوم، مبنی مقادیر بارزدایی در توان اکتیو و راکتیو بارهای است. یکی از بهترین توابع هدف، تابع هدف درجه دوم [۱۴] است [۴، ۱]، که در نتیجه خواهیم داشت:

$$\begin{aligned} J &= \sum_i a_i \cdot \Delta PG_i^2 + \sum_i b_i \cdot \Delta QG_i^2 \\ &\quad + \sum_i c_i \cdot \Delta PL_i^2 + \sum_i d_i \cdot \Delta QL_i^2 \end{aligned} \quad (25)$$

با توجه به اینکه تابع هدف مذکور، برای برنامه ریزی خطی مناسب نیست، در نتیجه می‌توان با استفاده از تقریب چهار تکه خطی مطابق شکل (۴) به تابع هدف خطی رسید. به این منظور، هر جزء از رابطه (۲۵) که به صورت $\alpha_i \cdot \Delta P_i^2$ است، $\Delta P_i''$ ، $\Delta P_i'''$ و $\Delta P_i''''$ است. در نتیجه جزء $\alpha_i \cdot \Delta P_i^2$ (بر اساس شکل (۴)) به صورت خطی شده

$$\rho_{i_1} \cdot \Delta P_i^{\prime} + \rho_{i_2} \cdot \Delta P_i^{\prime\prime} + \rho_{i_3} \cdot \Delta P_i^{\prime\prime\prime} + \rho_{i_4} \cdot \Delta P_i^{\prime\prime\prime\prime} \quad (26)$$

تغییر می‌کند که:

$$\Delta P_i = \Delta P_i^{\prime\prime\prime} + \Delta P_i^{\prime\prime\prime\prime\prime} - \Delta P_i^{\prime} - \Delta P_i^{\prime\prime} \quad (27)$$

و همچنین

$$Q_i(V, \delta) = V_i \cdot \sum_{j=1}^{NB} V_j \cdot Y_{ij} \cdot \sin(\delta_i - \delta_j - \theta_{ij}) \quad (42)$$

د) محدودیت ولتاژ شینهای شبکه: ولتاژ شینهای شبکه بایستی در محدوده زیر قرار گیرند:

$$V_i^{\min} \leq V_i \leq V_i^{\max} \quad (43)$$

ه) حد تغییرات فرکانس شبکه: با توجه به مهم بودن تغییرات فرکانس شبکه، بایستی داشته باشیم:

$$F^{\min} \leq F \leq F^{\max} \quad (44)$$

و) محدودیت تپ ترانسها: تپ ترانسها در یک محدوده مشخصی قابل تغییر است. در نتیجه:

$$t_i^{\min} \leq t_i \leq t_i^{\max} \quad (45)$$

ز) حد پایداری خطوط انتقال: این قید بر روی خطوط انتقال بسیار مهم است و به صورت زیر نمایش داده می شود:

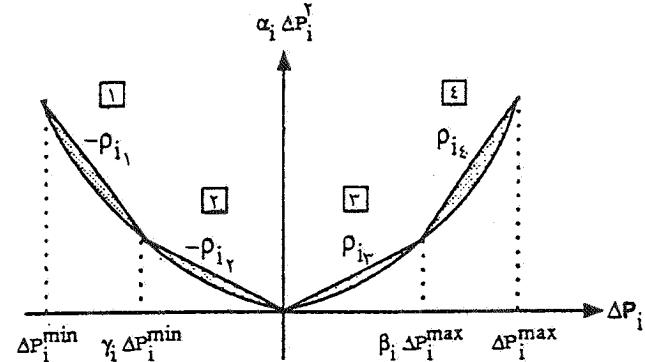
$$0 \leq |\delta_i - \delta_j| \leq \Psi_{ij}^{\max} \quad (46)$$

۴-۳- ارائه مدل کامل خطی شده مسئله LSGR

در بخش ۴-۱ نحوه خطی سازی تابع هدف را بیان کردیم، ولی محدودیتهای ارائه شده در بخش ۲-۴ مناسب برای برنامه ریزی خطی نبیستند. به عبارت دیگر، قیدهای روابط (۳۹)، (۴۰) و (۴۶) به شکل غیر خطی هستند و سایر قیدها هم به شکل مناسب نبیستند. با توجه به معلوم بودن مقدارهای اولیه متغیرهای شبکه تغییرات متغیرهای شبکه را به صورت $(F^\circ, t_i^\circ, \delta_i^\circ, V_i^\circ, QL_i^\circ, PG_i^\circ)$ می توان $\Delta PL_i, \Delta QG_i, \Delta PG_i, \Delta QL_i$ در نظر گرفت که مناسب برای برنامه ریزی خطی آند. در نتیجه مدل نهایی را می توان به شکل زیر به دست آورد:

Min خطی شده تابع هدف معادله (۲۵)

$$PG_i^{\min} - PG_i^\circ \leq \Delta PG_i \leq PG_i^{\max} - PG_i^\circ$$



شکل ۴ - خطی سازی تابع هدف درجه دوم

$$\begin{aligned} QL_i = & QL_{set_i} \cdot (1 + k_{q_i} \cdot \Delta F) \cdot \left[q_{p_i} + q_{c_i} \cdot \left(\frac{V_i}{V_{LB_i}} \right)^N \right. \\ & \left. + q_{z_i} \cdot \left(\frac{V_i}{V_{LB_i}} \right)^M \right] \end{aligned} \quad (36)$$

که در مدل مذکور، هر باری را می توان ترکیبی از بار با قدرت ثابت، امپدانس ثابت، و بار مناسب با توان N ام ولتاژ (عموماً با توان یکم) و وابسته به فرکانس در نظر گرفت. نهایتاً خواهیم داشت:

$$PL_i^{\min} \leq PL_i \leq PL_i^{\max} \quad (37)$$

$$QL_i^{\min} \leq QL_i \leq QL_i^{\max} \quad (38)$$

ج) روابط پخش بار شبکه: با توجه به شرایط اخطراری، معرفی کردن مشخصه های فرکانسی در روابط پخش بار ضروری به نظر می رسد. برای رسیدن به نقطه تعادل در هر شین i ، بایستی روابط زیر تأمین شوند:

$$PG_i(F) - PL_i(V, F) - P_i(V, \delta) = 0 \quad (39)$$

$$QG_i - QL_i(V, F) - Q_i(V, \delta) = 0 \quad (40)$$

که در این دو رابطه، (V, δ) و $P_i(V, \delta)$ به صورت زیر محاسبه می شوند:

$$P_i(V, \delta) = V_i \cdot \sum_{j=1}^{NB} V_j \cdot Y_{ij} \cdot \cos(\delta_i - \delta_j - \theta_{ij}) \quad (41)$$

ارتباط توانهای اکتیو و راکتیو تولیدی و مصرفی در تابع هدف را بیان کرد. یکی از راههای مؤثر در رفع عدم قطعیت ضریب‌های تابع هدف رابطه (۲۵) (ضریب‌های a_i , b_i , c_i و d_i)، استفاده از اعداد فازی است، \tilde{a}_i , \tilde{b}_i , \tilde{c}_i و \tilde{d}_i با توابع عضویت مربوطه است. درنتیجه برای هر جزء شده (۲۶) به صورت اعداد فازی تبدیل می‌شوند که نحوه بدست آوردن توابع عضویت این ضریبها با استفاده از تابع عضویت \tilde{a}_i در پیوست (الف) بیان شده است.

(ب) در سیستمهای قدرت، اکثر کرانه‌های بالا و پایین محدودیتهای متغیرها را نمی‌توان به طور قطعی و دقیق تعیین کرد. به عنوان مثال، کرانه‌های بالا و پایین ولتاژ شینهای شبکه‌های قدرت از قطعیت کاملی برخوردار نیستند. همچنین اکثر ضریب‌های قیدهای مسئله بهینه سازی که در بخش قبل ارائه شد با عدم قطعیت در مقدار دقیق آنها مواجه‌ایم. این موضوع، تصمیم‌گیرنده را به استفاده از محدودیتهای فازی هدایت می‌کند.

(ج) استفاده از الگوریتم فازی در مدل‌های برنامه‌ریزی خطی باعث می‌شود که قابلیت انعطاف پذیری مسئله بیشتر شود و ناحیه قابل قبول^{۱۶} حل مسئله افزایش یابد. در نتیجه در مواردی که حل قطعی مسئله، حل قابل قبولی را نداشته باشد، احتمالاً دارای یک حل قابل قبولی در محیط فازی خواهد بود.

در نهایت، با توجه به دلایل فوق، مناسب است که مسئله بهینه سازی بازدایی به همراه جایه‌جایی تولید را بر مبنای برنامه‌ریزی خطی فازی ارائه و حل کنیم. به این منظور، با توجه به اینکه در رابطه (۴۷)، عدم قطعیتی در کلیه ضریب‌های تابع هدف و قیدهای برنامه ریزی، و همچنین اکثر کرانه‌های بالا و پایین محدودیتها وجود دارد، در نتیجه می‌توان مدل مذکور را بر اساس برنامه ریزی خطی رابطه (۲۳) (که ناشی از مدل برنامه‌ریزی خطی فازی است) بیان کرد و با استفاده از روش‌های متداول برنامه ریزی خطی، آن را حل کنیم.

۶ - نتایج شبیه سازی

روش پیشنهادی در این مقاله، برای بهینه سازی LSGR و بر اساس الگوریتم فازی، بر روی شبکه آزمون شکل (۵) اجرا شده است. کلیه اطلاعات و داده‌های قطعی و فازی متغیرها، اعم از اطلاعات خطوط انتقال، شینها، ژنراتورها، ترانسها و تپ چنجردار،

$$QG_i^{\min} - QG_i^{\circ} \leq \Delta QG_i \leq QG_i^{\max} - QG_i^{\circ}$$

$$PL_i^{\min} - PL_i^{\circ} \leq \Delta PL_i \leq PL_i^{\max} - PL_i^{\circ}$$

$$QL_i^{\min} - QL_i^{\circ} \leq \Delta QL_i \leq QL_i^{\max} - QL_i^{\circ}$$

$$V_i^{\min} - V_i^{\circ} \leq \Delta V_i \leq V_i^{\max} - V_i^{\circ}$$

$$t_i^{\min} - t_i^{\circ} \leq \Delta t_i \leq t_i^{\max} - t_i^{\circ}$$

$$F^{\min} - F^{\circ} \leq \Delta F \leq F^{\max} - F^{\circ}$$

$$-\Psi_{ij}^{\max} - \delta_i^{\circ} + \delta_j^{\circ} \leq \Delta \delta_i - \Delta \delta_j \leq \Psi_{ij}^{\max} - \delta_i^{\circ} + \delta_j^{\circ}$$

$$\begin{bmatrix} \Delta PG \\ \Delta QG \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} \Delta PL \\ \Delta QL \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} J_1 & J_2 & J_5 & J_7 \\ J_3 & J_4 & J_6 & J_8 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} \Delta \delta \\ \Delta V \\ \Delta F \\ \Delta T \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \end{bmatrix} \quad (47)$$

لازم به ذکر است که محدودیت پایداری خطوط انتقال با استفاده از نحوه خطی سازی رابطه قدر مطلق، و محدودیت پخش بار شبکه با استفاده از جمله اول بسط سری تیلور (حول نقطه کار اولیه شبکه) صورت می‌گیرد که در رابطه مذکور، J_1 تا J_8 ماتریسهای ماتریس ژاکوبین بوده و خواهیم داشت [۱۴]:

$$J_1 = \frac{\partial P}{\partial \delta}, \quad J_2 = \frac{\partial P}{\partial V}, \quad J_3 = \frac{\partial Q}{\partial \delta}, \quad J_4 = \frac{\partial Q}{\partial V}$$

$$J_5 = \frac{\partial P}{\partial F}, \quad J_6 = \frac{\partial Q}{\partial F}, \quad J_7 = \frac{\partial P}{\partial T}, \quad J_8 = \frac{\partial Q}{\partial T} \quad (48)$$

۵ - محیط فازی^{۱۵} مسئله بهینه سازی بازدایی و جایه‌جایی تولید

در دنیای واقعی مسایل بهینه سازی، بسیاری از قواعد، داده‌های ورودی و همچنین محدودیتهای موجود، به منظور تشکیل مدل‌های برنامه ریزی به شکل قطعی و صریح نیستند. در نتیجه استفاده از خواص و ابزارهای مجموعه‌های فازی بسیار مفید به نظر می‌رسد. به همین منظور، مسئله LSGR هم از این مشکلات مستثنی نیست که می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

(الف) همان‌گونه که در بخش قبل بیان شد، تابع هدف مسئله بهینه سازی مذکور، از متغیرهای بازدایی شبکه و جایه‌جایی تولید نیروگاهها تشکیل شده است که با استی این متغیرها، با ضریب‌های مناسبی به یکدیگر مرتبط شوند. اما برای تصمیم‌گیرنده تعیین دقیق این ضریبها کار بسیار مشکلی است و به راحتی نمی‌توان نحوه

برای رفع این مشکل، الگوریتم بهینه سازی قطعی و فازی جابه جایی تولید به اجرا در می آید که نتایج پخش بار این دو روش (همراه با مدل بار شین^۶) در حالت های پنجم و ششم بیان شده است. نتایج شبیه سازی این دو روش نشان می دهد که سیستم پس از یک مرحله تکرار برنامه ریزی خطی به حالت عادی منتقل می شود، ولی مقدار تابع هدف در روش بهینه سازی فازی $4/524$ است که نسبت به مقدار تابع هدف در روش قطعی ($4/846$) کمتر است.

مثال ۲: در این مثال فرض می شود که خط شماره ۶ از مدار خارج شود که مشابه مثال قبل، نتایج پخش بار شبکه، قبل و بعد از وقوع خطا در حالت های اول و دوم جدول (۲) آورده شده است. از نتایج پخش بار شبکه (حالت دوم) مشاهده می شود که ولتاژ شینهای $3, 4, 5$ و 6 ، اختلاف زاویه (پایداری) خطوط انتقال 7 و 8 ، فرکانس سیستم، و توان راکتیو شین مبنیاً از محدوده مجاز خود خارج شده اند. مشابه مثال قبل، برای رفع شرایط اضطراری حاکم بر سیستم قدرت، از روش بارزدایی و جابه جایی تولید، و بر اساس بهینه سازی قطعی و فازی، استفاده می شود که نتایج پخش بار این دو روش در حالت های سوم و چهارم جدول (۲) بیان شده است. از نتایج این دو حالت متوجه می شویم که در روش قطعی، سیستم قدرت پس از ۳ مرحله تکرار برنامه ریزی خطی، و در روش فازی پس از ۲ مرحله تکرار برنامه ریزی خطی فازی به حالت عادی منتقل می شود. همچنین مقدار تابع هدف بهینه سازی فازی $94/536$ است که نسبت به مقدار مشابه آن در روش قطعی $112/535$ (۱۱۲/۵۳۵) کمتر است. در نتیجه با استفاده از روش بهینه سازی فازی، میزان انحراف مقادیر تولید نیروگاهها و بارهای سیستم از حالت کارکرد اقتصادی و اولیه خود نسبت به روش قطعی کمتر است.

اکنون، خارج شدن خط ۶ از سیستم مذکور را همراه با مدل بار الکتریکی شین 5 با ضربهای مدل ارائه شده در مثال ۱ بررسی می کنیم. برای رفع شرایط اضطراری، از روش بارزدایی و جابه جایی تولید، و بر اساس بهینه سازی قطعی و فازی، استفاده می شود که نتایج پخش بار این دو روش، در حالت های پنجم و ششم جدول (۲) آورده شده است. از نتایج این دو حالت مشاهده می شود که مقدار تابع هدف در روش بهینه سازی قطعی $116/983$ است و این در حالی است که با استفاده از روش بهینه سازی فازی، این مقدار به

بارها و ضربهای تابع هدف در پیوست (ب) آورده شده است. خطاهای در نظر گرفته شده در این روش و در یک سیستم الکتریکی، قطع خطوط انتقال، قطع ژنراتور، کاهش تولید نیروگاهها، و افزایش بار مصرفی شینها هستند. در این بخش، دو مثال عددی بیان شده است که نتایج شبیه سازی آنها در جدولهای (۱) و (۲) آورده شده است. در این دو مثال فرض شده است که قبل از وقوع هرگونه خطایی، سیستم در حالت کارکرد اقتصادی است.

مثال ۱: در این مثال فرض می شود که در شین شماره ۲، باری با توان راکتیو $2/0$ پریونیت و ضربی قدرت $9/0$ پس فاز (توان راکتیو $1/0$ پریونیت) افزوده شود. برای این منظور، ابتدا پخش بار شبکه قبل از وقوع خطا انجام می پذیرد که نتایج آن در حالت اول از جدول (۱) آمده است. با در نظر گرفتن اضافه بار مورد نظر، نتایج پخش بار آن در حالت دوم (از جدول (۱)) بیان شده است و مشاهده می شود که ولتاژ شین 2 از محدوده مجاز خود خارج شده است. نتایج پخش بار شبکه، که در حالت سوم ارائه شده است نشان می دهد که سیستم مذکور، پس از ۲ مرحله تکرار بهینه سازی قطعی جابه جایی تولید، به حالت عادی منتقل می شود. متوجه می شویم که برای رفع این مشکل نیازی به بارزدایی نیست. اما وقتی از بهینه سازی فازی جابه جایی تولید استفاده گردد، مشاهده می شود که پس از یک مرحله تکرار برنامه ریزی خطی فازی، سیستم به حالت نرمال انتقال می یابد. نتایج پخش بار این روش، در حالت چهارم از جدول (۱) آورده شده است. با استفاده از این روش، مقدار تابع هدف بهینه سازی (با ضربهای قطعی)، $4/721$ است که نسبت به مقدار تابع هدف در روش بهینه سازی قطعی ($4/737$) کمتر است. با توجه به اینکه مقدار تابع هدف در مسئله مذکور، بیانگر میزان انحراف مقادیر تولید نیروگاهها از حالت کارکرد اقتصادی خود است، در نتیجه کاهش این مقدار در روش بهینه سازی فازی بسیار مطلوب است.

اکنون فرض می شود که هنگام وقوع اضافه بار مورد نظر، بار شین 6 به گونه ای است که با تغییر ولتاژ و فرکانس شبکه، مقدار توان راکتیو و راکتیو آن بر اساس مدل بارهای الکتریکی ارائه شده در رابطه های (۳۵) و (۳۶) تغییر کند. ضربهای مدل بار مذکور به صورت زیر انتخاب شده است [۱۴]:

$$(49) \quad k_{p_r} = 0/5, \quad p_{p_e} = 0/0^3, \quad p_{c_e} = 0/2, \quad k_{q_r} = 0/0^3, \quad q_{p_e} = 0/0^3, \quad q_{c_e} = 0/2, \quad q_{z_e} = 0/0$$

جدول (۱): نتایج حالت‌های مختلف مثال ۱ با استفاده از جابه‌جایی تولید قطعی و فازی

حالة السادس	الحالات الخامسة	الحالات الرابعة	الحالات الثالثة	الحالات الثانية	الحالات الأولى	
تحسين فازياً	تحسين قطعياً	تحسين فازياً	تحسين قطعياً	بعد وقوع خطأ	قبل وقوع خطأ	
بله	بله	خیر	خیر	خیر	خیر	مدل بار شین ۶
۰/۴۸۸	۰/۴۸۶	۰/۴۹۲	۰/۴۹۵	۰/۴۹۳	۰/۴۱۱	تون آکتیو ژنراتور ۱
۰/۸۰۲	۰/۸۰۴	۰/۸۱۱	۰/۷۹۵	۰/۸۰۳	۰/۸۰۰	تون آکتیو ژنراتور ۷
۰/۶۱۶	۰/۶۰۸	۰/۶۰۲	۰/۶۱۲	۰/۶۰۲	۰/۶۰۰	تون آکتیو ژنراتور ۸
۰/۴۰۶	۰/۳۸۳	۰/۴۰۸	۰/۴۵۵	۰/۴۰۱	۰/۴۴۷	تون راکتیو ژنراتور ۱
-۰/۱۲۰	-۰/۱۱۳	-۰/۱۱۹	-۰/۱۲۹	-۰/۱۲۱	-۰/۱۶۵	تون راکتیو ژنراتور ۷
۰/۰۷۱	۰/۰۷۴	۰/۰۷۲	۰/۰۷۳	۰/۰۶۹	-۰/۰۲۸	تون راکتیو ژنراتور ۸
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	تون آکتیو بار ۱
۰/۳۰۰	۰/۳۰۰	۰/۳۰۰	۰/۳۰۰	۰/۳۰۰	۰/۱۰۰	تون آکتیو بار ۲
۰/۴۵۰	۰/۴۵۰	۰/۴۵۰	۰/۴۵۰	۰/۴۵۰	۰/۴۵۰	تون آکتیو بار ۳
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	تون آکتیو بار ۴
۰/۳۰۰	۰/۳۰۰	۰/۳۰۰	۰/۳۰۰	۰/۳۰۰	۰/۳۰۰	تون آکتیو بار ۵
۰/۵۰۰	۰/۵۰۰	۰/۵۰۰	۰/۵۰۰	۰/۵۰۰	۰/۵۰۰	تون آکتیو بار ۶
۰/۲۰۰	۰/۲۰۰	۰/۲۰۰	۰/۲۰۰	۰/۲۰۰	۰/۲۰۰	تون آکتیو بار ۷
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	تون آکتیو بار ۸
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	تون راکتیو بار ۱
۰/۱۵۰	۰/۱۵۰	۰/۱۵۰	۰/۱۵۰	۰/۱۵۰	۰/۰۵۰	تون راکتیو بار ۲
۰/۱۳۰	۰/۱۳۰	۰/۱۳۰	۰/۱۳۰	۰/۱۳۰	۰/۰۳۰	تون راکتیو بار ۳
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	تون راکتیو بار ۴
۰/۱۸۰	۰/۱۸۰	۰/۱۸۰	۰/۱۸۰	۰/۱۸۰	۰/۱۸۰	تون راکتیو بار ۵
۰/۰۵۰	۰/۰۵۰	۰/۰۵۰	۰/۰۵۰	۰/۰۵۰	۰/۰۵۰	تون راکتیو بار ۶
۰/۱۰۰	۰/۱۰۰	۰/۱۰۰	۰/۱۰۰	۰/۱۰۰	۰/۱۰۰	تون راکتیو بار ۷
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	تون راکتیو بار ۸
۱/۰۹۰	۱/۰۷۵	۱/۰۸۵	۱/۱۰۰	۱/۰۹۰	۱/۰۹۰	اندازه ولتاژ شین ۱
۰/۹۸۱	۰/۹۵۰	۰/۹۳۹	۰/۹۵۲	۰/۹۳۹	۱/۰۵۵	اندازه ولتاژ شین ۲
۰/۹۹۱	۱/۰۳۹	۱/۰۰۳	۱/۰۵۲	۰/۹۹۲	۰/۹۸۷	اندازه ولتاژ شین ۳
۱/۰۰۳	۰/۹۸۹	۰/۹۹۶	۱/۰۰۳	۱/۰۰۳	۱/۰۰۳	اندازه ولتاژ شین ۴
۰/۹۸۱	۰/۹۸۱	۰/۹۷۸	۱/۰۰۳	۰/۹۸۲	۰/۹۷۲	اندازه ولتاژ شین ۵
۰/۹۷۵	۰/۹۹۸	۰/۹۷۰	۰/۹۸۰	۰/۹۷۶	۰/۹۷۶	اندازه ولتاژ شین ۶
۱/۰۱۰	۱/۰۰۹	۱/۰۰۷	۱/۰۱۳	۱/۰۱۰	۱/۰۱۰	اندازه ولتاژ شین ۷
۱/۰۸۱	۱/۱۰۰	۱/۰۸۳	۱/۱۰۰	۱/۰۸۰	۱/۰۸۰	اندازه ولتاژ شین ۸
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	زاویه ولتاژ شین ۱
۴/۰۳۵	۳/۸۴۱	۳/۹۹۹	۴/۲۱۲	۳/۸۳۶	۱۰/۸۰۲	زاویه ولتاژ شین ۲
-۳/۴۹۶	-۳/۵۸۸	-۳/۵۷۱	-۳/۳۱۷	-۳/۵۹۷	-۱/۳۴۹	زاویه ولتاژ شین ۳
-۱/۵۱۴	-۱/۶۳۴	-۱/۵۶۹	-۱/۴۵۸	-۱/۵۸۰	۰/۳۰۰	زاویه ولتاژ شین ۴
-۷/۰۶۲	-۷/۰۸۷	-۷/۱۹۶	-۶/۷۲۳	-۷/۱۹۸	-۴/۵۹۴	زاویه ولتاژ شین ۵
-۶/۹۵۷	-۷/۰۹۵	-۷/۰۶۵	-۶/۷۳۴	-۷/۰۱۳	-۵/۲۸۲	زاویه ولتاژ شین ۶
۱۳/۰۷۵	۱۲/۹۴۶	۱۳/۲۷۲	۱۳/۰۶۵	۱۲/۹۷۵	۱۶/۷۲۹	زاویه ولتاژ شین ۷
۳/۱۸۷	۲/۷۹۸	۲/۹۰۳	۳/۴۳۸	۲/۸۸۰	۷/۷۲۹	زاویه ولتاژ شین ۸
۴۹/۹۹۴	۴۹/۹۹۷	۴۹/۹۹۸	۴۹/۹۶۷	۴۹/۹۹۲	۵۰/۰۰۰	فرکانس شبک (HZ)
۱/۰۵۰	۱/۰۵۰	۱/۰۵۰	۱/۰۶۸	۱/۰۵۰	۱/۰۵۰	اندازه تپ ترانس ۱
۱/۰۰۰	۱/۰۶۷	۱/۰۲۰	۱/۰۶۵	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	اندازه تپ ترانس ۲
۱	۱	۱	۲	-	-	تعداد تکرار
۴/۵۲۴	۴/۸۴۶	۴/۷۲۱	۴/۷۳۷	-	-	مقدار تابع هدف
-	-	-	-	ولتاژ شین ۲	-	حالت‌های اضطراری شبکه

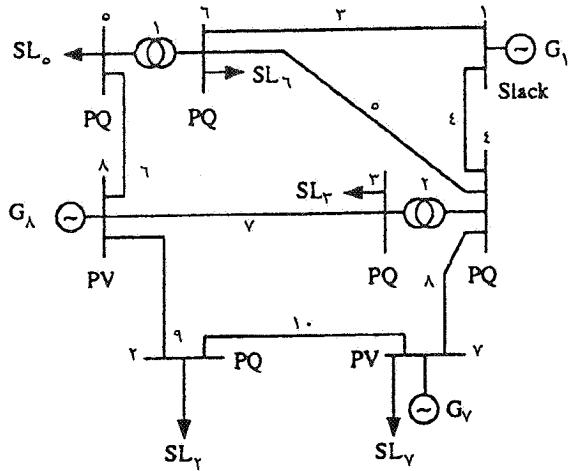
جدول (۲): تاییج حالت‌های مختلف مثال ۲ با استفاده از بار زدایی و جابه‌جایی تولید قطعی و فازی

محدودیتهای موجود در سیستمهای قدرت از قطعیت مناسبی برخوردار نیستند، در نتیجه استفاده از برنامه‌ریزی فازی روش مناسبی به نظر می‌رسد.

نتایج شبیه سازی روش پیشنهاد شده نشان می‌دهد که روش حل فازی از قابلیت و انعطاف بیشتری نسبت به روش حل قطعی برخوردار است. به عبارت دیگر، با ایجاد محیط فازی برای مسئله بهینه سازی بارزدایی و جابه‌جایی تولید می‌توان رفتار عملی سیستمهای قدرت را به طور مناسبتری بیان کرد. همچنین از نتایج شبیه سازی چنین می‌توان نتیجه گرفت که مقادیرتابع هدف در روش بهینه سازی فازی (همراه با ضریبهای قطعی)، کمتر از بهینه سازی قطعی است. این نتیجه نشان می‌دهد که استفاده از بهینه سازی فازی در مسئله مورد نظر، روش کاربردی عملی‌تری را برای کنترل شرایط اضطراری ارائه می‌دهد.

قدرتانی

بدین وسیله از داوران محترم مقاله که با نظریات اصلاحی خود باعث ارتقاء کیفی مقاله شده اند سپاسگزاری می‌شود.



شکل ۵ - سیستم آزمون هشت شینه

۹۴/۰۵۲۵ کاهش می‌یابد که مزیت بهینه سازی فازی را نسبت به بهینه سازی قطعی بیان می‌کند.

۷ - نتیجه‌گیری

در این مقاله، بهینه سازی بارزدایی و جابه‌جایی تولید بر اساس روش جدیدی که با استفاده از برنامه‌ریزی خطی فازی است، پیشنهاد شده است. با توجه به این مطلب که در مسئله بهینه سازی مذکور، کلیه ضریبهای تابع هدف و قیدها و اکثر کرانه‌های

واژه‌نامه

1. load shedding and generation reallocation	programming	11. possibility of dominance
2. crisp optimization	7. trapezoidal membership function	12. degree of satisfaction
3. fuzzy optimization	8. goal	13. fractional programming
4. rated regulation	9. increasing left-hand side	14. quadratic function
5. dispatching center	10. decreasing right-hand side	15. fuzzy environment
6. multi-objective fuzzy linear		16. feasible solution

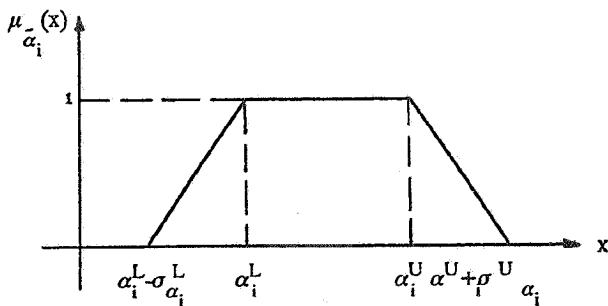
مراجع

1. هوشمند، ر. و سیفی، ح.، "بهینه سازی بارزدایی به همراه جابه‌جایی تولید در شبکه‌های قدرت،" مجموعه مقالات سومین کنفرانس مهندسی برق ایران، ص ۱۸۵-۱۹۳، اردیبهشت ۱۳۷۴.
2. Palaniswamy, K. A., and Sharma, J., "Optimum Load Shedding Taking into account of Voltage and Frequency Characteristic of Loads," *IEEE Trans*, Vol. PAS-104, No. 6, pp. 1342-1348, June 1985.

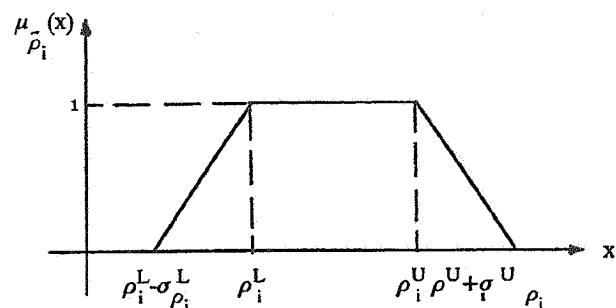
3. Bui, R. T., and Ghaderpanah, S., "Real Power Rescheduling and Security Assessment," *IEEE Trans*, Vol. PAS-101, No. 8, pp. 2906-2915, August 1982.
4. Medicherla, T. K. P., Billinton, R., and Sachdev, M.S., "Generation Rescheduling and Load Shedding to Alleviate Line over Loads-Analysis," *IEEE Trans*, Vol. PAS-98, No. 6, pp. 1876-1884 ,

Nov./Dec. 1979.

5. Chan, S. M., and Schweppe, F.C., "A Generation Reallocation and Load Shedding Algorithm," *IEEE Trans*, Vol. PAS-98, No. 1, pp. 1876-1884, Jan./Feb. 1979.
6. Roubens, M., and Teghem, T.J., "Comparison of Methodologies for Fuzzy and Stochastic Multi-Objective Programming," *Fuzzy Sets and Systems* 42, pp. 119-132, 1991.
7. Zadeh, L. A., "Fuzzy sets," *Information and Control* 8, pp. 338-353, 1965.
8. Bellman, R., and Zadeh, L. A., "Decision Making in a Fuzzy Environment," *Management Science* 17, pp. 141-164, 1970.
9. Zimmermann, H. J., "Fuzzy Programming and Linear Programming with Several Objective Function," *Fuzzy Sets and Systems* 1, pp. 45-55, 1978.
10. Carlsson, C., and Korhonen, P., "A Parametric



شكل ٦ - تابع عضويت عدد فازي $\tilde{\alpha}_i$



شكل ٧ - تابع عضويت عدد فازي $\tilde{\rho}_i$

Approach to Fuzzy Linear Programming," *Fuzzy Sets and Systems* 20, pp. 17-30, 1986.

11. Slowinski, R., "A Multicriteria Fuzzy Linear Programming Method for Under Supply System Development Planning," *Fuzzy Sets and Systems* 19, pp. 217-237, 1986.
12. Rommelfanger, H., "Interactive Decision Making in Fuzzy Linear Optimization Problems," *European Journal of Operational Research* 41, pp. 210-217, 1989.
13. Dubois, D., and Prade, H., *Fuzzy Sets and Systems-Theory and Application*, New York, 1980.
14. Okamura, M., O-ura, Y., Hayashi, S., Uemura, K., and Ishiguro, F., "A New Power Flow Model and Solution Method-Including Load and Generator Characteristics and Effects of System Control Devices," *IEEE Trans*, Vol. PAS-94, No. 3, pp. 1042-105, May/June 1975.

پيوست الف: تعين تابع عضويت $\tilde{\rho}_i$ تا
تابع عضويت $\tilde{\alpha}_i$ (مشخص شده توسط تصميم گيرنده) را بر
اساس شكل (٤) در نظر بگيريد. حال با درنظر گرفتن اينکه در شكل
(٤) مقادير $\gamma_i = \beta_i = 0/5$ داشته باشيم آنگاه توابع عضويت $\tilde{\rho}_i$
و $\tilde{\alpha}_i$ که شيب دو تکه خط سمت راست شكل (٤) است به صورت
زير محاسبه مى شوند (شكلي (٧) را ببینيد):

$$\left\{ \begin{array}{l} \rho_{i\tau}^L = \frac{1}{2} \cdot \alpha_i^L \cdot \Delta P_i^{\max} \\ \rho_{i\tau}^U = \frac{1}{2} \cdot \alpha_i^U \cdot \Delta P_i^{\max} \\ \sigma_{\rho_{i\tau}}^L = \frac{1}{2} \cdot \sigma_{\alpha_i}^L \cdot \Delta P_i^{\max} \\ \sigma_{\rho_{i\tau}}^U = \frac{1}{2} \cdot \sigma_{\alpha_i}^U \cdot \Delta P_i^{\max} \end{array} \right. \quad (٥٠)$$

$$\left\{ \begin{array}{l} \rho_{i\tau}^L = \frac{3}{2} \cdot \alpha_i^L \cdot \Delta P_i^{\max} \\ \rho_{i\tau}^U = \frac{3}{2} \cdot \alpha_i^U \cdot \Delta P_i^{\max} \\ \sigma_{\rho_{i\tau}}^L = \frac{3}{2} \cdot \sigma_{\alpha_i}^L \cdot \Delta P_i^{\max} \\ \sigma_{\rho_{i\tau}}^U = \frac{3}{2} \cdot \sigma_{\alpha_i}^U \cdot \Delta P_i^{\max} \end{array} \right. \quad (٥١)$$

$$\left\{ \begin{array}{l} \rho_{i\tau}^L = \frac{3}{2} \cdot \alpha_i^L \cdot \Delta P_i^{\max} \\ \rho_{i\tau}^U = \frac{3}{2} \cdot \alpha_i^U \cdot \Delta P_i^{\max} \end{array} \right.$$

جدول (۳): اطلاعات خطوط انتقال و ترانسهاي قدرت

شماره خط	شين ابتدا	شين انتها	مقاومت	راكتانس	سوسيپتانس
۱	۶	۵	.۰/۰۰۰	.۰/۳۰۰	.۰/۰۰۰
۲	۴	۳	.۰/۰۰۰	.۰/۱۳۳	.۰/۰۰۰
۳	۱	۶	.۰/۱۲۳	.۰/۰۵۸	.۰/۰۸۰
۴	۱	۴	.۰/۰۸۰	.۰/۰۷۰	.۰/۰۵۰
۵	۴	۶	.۰/۰۹۷	.۰/۰۷	.۰/۰۵۰
۶	۵	۸	.۰/۲۸۲	.۰/۰۶۰	.۰/۰۸۶
۷	۸	۳	.۰/۴۳۰	.۰/۰۵۰	.۰/۰۹۵
۸	۴	۷	.۰/۳۵۰	.۰/۰۷۰	.۰/۰۶۰
۹	۸	۲	.۰/۵۵۰	.۰/۰۷۰	.۰/۰۸۰
۱۰	۷	۲	.۰/۳۵۰	.۰/۰۶۰	.۰/۰۷۸

جدول (۴): اطلاعات شينهاي شبکه به همراه ضربهای c_i و d_i

نرخ تولیدی	توان راكتيو	توان اكتيو	توان راكتيو	توان اكتيو	کميته	ولتاژ ولتاژ	ولتاژ	ضربيهای	ضربيهای	بيشينه	د
۱	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۱۷۰/۰
۲	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۲۰۰/۰
۳	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۱۱۵/۰
۴	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۴۰۰/۰
۵	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۲۴۰/۰
۶	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۴۰/۰
۷	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۱۹۰/۰
۸	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۴۰۰/۰

بيشينه آنها ۱/۱۵ پريونيت انتخاب شده است.

اطلاعات فازی: برای کلیه متغیرهای سیستم، به جز متغیر ولتاژ شينها، بارهای سیستم و تپ ترانسها، تابع عضویت ذوزنقه‌ای شکل انتخاب شده است که به صورت زیر در نظر گرفته شده است:

(۱۰٪ مقدار بيشينه، ۱۰٪ مقدار کميته، مقدار بيشينه، مقدار کميته) برای تابع عضویت ولتاژ شينهاي سیستم داریم:
(۵٪ مقدار بيشينه، ۵٪ مقدار کميته، مقدار بيشينه، مقدار کميته) با توجه به ماهیت فیزیکی بارهای سیستم و تپ ترانسهاي قدرت، حدود بالا و پایین این متغیرها به صورت قطعی در نظر گرفته شده است. همچنین برای ضربهای تابع هدف a_i , b_i , c_i و d_i توابع عضویت به شکل مثلثی فرض شده است (به عبارت دیگر مقادیر کميته و بيشينه اين ضربهها يکسان‌اند).

برای محاسبه توابع عضویت a_i و b_i کافی است که در رابطه‌های فوق به جای ΔP_i^{\max} قدر مطلق ΔP_i^{\min} را قرار دهیم.

پیوست ب: اطلاعات سیستم هشت شینه
اطلاعات قطعی: سیستم آزمون هشت شینه شکل (۵) دارای سه ژنراتور، دو ترانسفورماتور تپ چنجردار و هشت خط انتقال است. اطلاعات ترانسها و خطوط انتقال در جدول (۳) بیان شده است. اطلاعات شينها، مقادیر کميته و بيشينه ولتاژ شينها به همراه مقادیر ضربهای c_i و d_i در تابع هدف (که در ارتباط با بارهای سیستم‌اند) در جدول (۴) آمده است. در جدول (۵) مقادیر کميته و بيشينه توان اكتيو و راكتيو ژنراتورها و ضربهای a_i و b_i (که در ارتباط با ژنراتورهای سیستم‌اند) بیان شده است. همچنین مقدار کميته تپ ترانسها ۰/۹ پريونيت، و مقدار

جدول (۵): محدودیتهای تولیدی ژنراتورها به همراه ضریبهاي a_i و b_i

شماره شیخ	کمینه توان راکتیو	بیشینه توان راکتیو	کمینه توان اکتیو	بیشینه توان اکتیو	ضریبهاي تنظیم	ضریبهاي a_i	ضریبهاي b_i
۱	-۰/۲۰	۱/۰۰	.۰/۳۰	۱/۵۰	.۰/۰۵	۸/۵	۵/۹
۷	-۰/۲۰	۱/۰۰	.۰/۱۰	.۰/۸۰	.۰/۰۵۰	۱۹/۰	۹۲/۴
۸	-۰/۲۰	۱/۰۰	.۰/۱۰	.۰/۸۰	.۰/۰۵۰	۲۰/۰	۴۲۲/۸